

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-677/21 – 1

Lieta C-677/21

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2021. gada 11. novembris

Iesniedzējtiesa:

Vredegerecht te Antwerpen (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 8. novembris

Prasītājs:

Fluvius Antwerpen

Atbildētājs:

MX

Otrā kantona
Vredegerecht (Miertiesa),
Antverpene

SPRIEDUMS

[..]

– pilnvarotā apvienība *FLUVIUS ANTWERPEN* [..] ar atrašanās vietu [..],
Antverpenē, [..]

[..]

prasītājs,

– MX [...], dzīvesvietas adrese [...], Antverpene, [...]

atbildētājs

Tiesvedība

[..]

[omissis: informācija par tiesvedību iesniedzējtiesā]

Pieteikto prasījumu izskatīšana

- 1 Sadales sistēmas operators *Fluvius Antwerpen* (turpmāk tekstā – “*Fluvius*”) vērsās tiesā pret MX, pieprasot samaksāt summu 813,41 EUR apmērā (ieskaitot pievienotās vērtības nodokli) par elektroenerģijas patēriņu [...] laikposmā no 2017. gada 7. maija līdz 2019. gada 7. augustam, kā arī nokavējuma procentus 4,80 EUR apmērā un tiesas piesprieštos procentus par laiku, sākot no prasības celšanas brīža.

Šis rēķins netika izrakstīts, jo *Fluvius* piegādāja MX elektroenerģiju, pildot sabiedrisko pakalpojumu saistības saskaņā ar Enerģētikas noteikumu 5.2.3. panta 1. punktu. Šis regulējums paredz, ka mājsaimniecības lietotājam, kuram līdzšinējais piegādātājs ir uzteicis līgumu, piemēram, nemaksāšanas dēļ, un kurš nav noslēdzis jaunu līgumu ar citu enerģijas piegādātāju, energoapgādi nodrošina sadales sistēmas operators (SSO).

Šis rēķins tika izrakstīts, jo MX savā dzīvesvietā [...] patērēja elektroenerģiju, nenoslēdzot līgumu ar komerciālo enerģijas piegādātāju, un iepriekš šajā adresē (cits) komerciālais piegādātājs viņam nebija uzteicis līgumu, un tādējādi *Fluvius* viņam piegādāja elektroenerģiju, pamatojoties uz sabiedrisko pakalpojumu saistībām. Citiem vārdiem sakot, rēķins tika izrakstīts pēc tam, kad laika gaitā *Fluvius* bija konstatējis šo faktisko, tā saukto nelikumīgo izmantošanu. Salīdzinot skaitītāja rādījumus nelikumīgās izmantošanas sākumā ar skaitītāja rādījumiem nelikumīgās izmantošanas beigās, par šajā laikposmā notikušo patēriņu tika izrakstīts rēķins par 813,41 EUR, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli 131,45 EUR.

Ņemot vērā rēķina izrakstīšanas juridisko pamatu, t.i., nelikumīgu izmantošanu, miertiesnesis aicināja *Fluvius* paust nostāju par to, vai par rēķinā norādīto summu ir jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis.

- 2 [...] [omissis: *Fluvius* nostāja ir šāda]:
 - Enerģētikas noteikumu 5.5.1. panta 5. punkts paredz, ka, ja izmantošana notiek bez piegādes līguma, sistēmas operators var iekasēt no īpašnieka vai lietotāja maksu par šo izmantošanu.

- Tā kā attiecības starp šiem lietotājiem un sadales sistēmas operatoru, kurš piegādā elektroenerģiju, ir balstītas ekonomikas politikā, nelikumīga izmantošana nav uzskatāma par prettiesisku darbību. [..]
- Par šo nelikumīgo izmantošanu ir jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis saskaņā ar [Beļģijas] Pievienotās vērtības nodokļa likuma 10. panta 2. punktu. Saskaņā ar šo pantu piegāde ir apliekama ar pievienotās vērtības nodokli, ja īpašumtiesības uz precī tiek nodotas apmaiņā pret atlīdzības maksājumu saskaņā ar valsts iestādes vai tās vārdā izdotu rīkojumu un – vispārīgi – saskaņā ar likumu, dekrētu, rīkojumu, noteikumiem vai administratīvu regulējumu.

3

3.1. [..] [omissis: Atsauce uz valsts judikatūru, ko iesniedzējtiesa uzskata par neatbilstošu]

3.2. Attiecībā uz rēķinā norādīto laikposmu ir piemērojami *Fluvius* pieslēguma noteikumi [..]

Šajos pieslēguma noteikumos nekas nav teikts nedz par atlīdzības summu, kas tiek iekasēta nelikumīgas izmantošanas gadījumā, nedz par to, vai šī atlīdzība tiek aplikta ar pievienotās vērtības nodokli. [..] 7.10. pants nosaka [..]:

[..] *Nelikumīga enerģijas izmantošana un atlīdzība par noregulēšanu SSO iekasē maksu gan par reģistrēto, gan varbūtējo neregistrēto patēriņu, kas radies nelikumīgas izmantošanas rezultātā.* [..]

4 Līdz 2018. gada 1. maijam nebija tādu tiesību aktu, kuros būtu skaidri noteikts, vai atlīdzība, kas tiek iekasēta no personas, kura nelikumīgi izmantojusi enerģiju, ir jāapliek ar pievienotās vērtības nodokli. Attiecīgs regulējums pastāv kopš 2018. gada 1. maija, kad tika veikti grozījumi Enerģētikas dekrētā un Enerģētikas noteikumos.

Pašlaik *nelikumīgo izmantošanu* un atlīdzību, kas par to jāmaksā, regulē Enerģētikas dekrēta 1.1.3. panta 40./1. punkts, skatot to kopā ar Enerģētikas dekrēta 5.1.2. pantu un Enerģētikas noteikumu 4.1.2. pantu.

Enerģētikas dekrēta 1.1.3. panta 40./1. punktā krāpšanas enerģētikas jomā jēdziens ir definēts kā *jebkura personas aktīva vai pasīva prettiesiska darbība, kas saistīta ar nepamatotu priekšrocību gūšanu*. Miertiesnesis uzskata, ka elektroenerģijas izmantošana no elektrotīkla, nenoslēdzot komerciālu līgumu un neziņojot par to sadales sistēmas operatoram, var tikt uzskatīta par *aktīvu vai pasīvu prettiesisku darbību, kas saistīta ar nepamatotu priekšrocību gūšanu*.

Turklāt Enerģētikas dekrēta 5.1.2. pantā ir noteikts, ka izmaksas, kas radušās sistēmas operatoram, lai novērstu 1.1.3. panta 40./1. punkta a), b), c), d) un g) apakšpunktā minēto krāpšanu enerģētikas jomā, izmaksas, kas saistītas ar

3

iepriekšējā punktā minēto atvienošanu, pieslēguma vai mērierīces noregulēšanu, atkārtotu pieslēgšanu, prettiesiski iegūto priekšrocību vērtību, un izmaksas, ko rada prettiesisku priekšrocību iegūšana, un procentus sedz attiecīgais sistēmas lietotājs. Turklāt sistēmas operators vai tā pārstāvis piedzen minētās izmaksas, kā arī prettiesiski iegūto priekšrocību vērtību un procentus tieši no tīkla lietotāja.

Enerģētikas noteikumu 4.1.2. panta 1. punktā ir aprakstīts, kā jāaprēķina nepamatoto priekšrocību vērtība un kādas pozīcijas tajā ir ietvertas. Tādējādi nelikumīgi iegūtās priekšrocības cita starpā ir saistītas ar izmaksām, kas radušās, izvairoties no piegādātās enerģijas izmaksu segšanas (Enerģētikas noteikumu 4.1.2. panta 1. punkta trešā daļa, 4. punkts).

Turklāt saskaņā ar Enerģētikas noteikumu 4.1.2. panta 3. punktu par nelikumīgi iegūtajām priekšrocībām iekasējamā atlīdzība tiek aprēķināta precīzi noteiktā veidā un ietver nodokļus, nodevas un pievienotās vērtības nodokli.

- 5 Taču miertiesnesis vēlas noskaidrot, vai noteikums par pievienotās vērtības nodokļa iekasēšanu nav pretrunā Padomes Direktīvai 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (saīsināti – “PVN direktīva”).

Vispirms miertiesnesis uzdod jautājumu, vai PVN direktīvas 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 14. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts pieļauj pievienotās vērtības nodokļa piemērošanu atlīdzībai, kas maksājama par nelikumīgu enerģijas izmantošanu.

2. panta 1. punkta a) apakšpunkts nosaka, ka PVN uzliek preču piegādei, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds. “Preču piegāde” 14. panta 1. punktā ir definēta kā tiesību nodošana rīkoties ar materiālu īpašumu kā īpašniekam. Par preču piegādi tiek uzskatīta arī īpašumtiesību nodošana par atlīdzību, ja to dara ar valsts iestādes vai tās vārdā izdotu rīkojumu vai arī pildot kādu tiesību aktu (PVN direktīvas 14. panta 2. punkta a) apakšpunkts).

Vai no šiem noteikumiem var secināt, ka nelikumīgi izmantotā enerģija ir uzskatāma par

- preču piegādi, proti, tiesību rīkoties ar materiālu īpašumu kā īpašniekam nodošanu (PVN direktīvas 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts, skatot to kopā ar 14. panta 1. punktu),
- īpašumtiesību nodošanu saskaņā ar valsts iestādes vai tās vārdā izdotu rīkojumu vai kādu tiesību aktu (PVN direktīvas 14. panta 2. punkta a) apakšpunkts)?

Turklāt miertiesnesis uzdod jautājumu, vai saskaņā ar PVN direktīvas 9. panta 1. punktu un 13. panta 1. punktu ir pieļaujams, ka *Fluvius* kā publisko tiesību subjekts iekasē pievienotās vērtības nodokli attiecībā uz atlīdzību, kas tam

pienākas par nepamatotu enerģijas izmantošanu, un līdz ar to ir pievienotās vērtības nodokļa maksātājs saistībā ar šo nelikumīgo izmantošanu.

PVN direktīvas 9. panta 1. punktā ir definēts, kas tiek uzskatīts par PVN maksātāju, proti, jebkura persona, kas patstāvīgi veic jebkuru saimniecisku darbību, neatkarīgi no šīs darbības mērķa vai rezultāta. Par “saimniecisko darbību” it īpaši ir uzskatāma materiāla vai nemateriāla īpašuma izmantošana, lai gūtu no tā ilglaicīgus ienākumus.

Saskaņā ar 13. panta 1. punkta pirmo daļu valstis, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, kā arī citus publisko tiesību subjektus neuzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes, pat ja tās šo darbību vai darījumu sakarā iekasē nodokļus, nodevas, ziedojumus vai maksājumus. Trešajā daļā šī norma ir precizēta, nosakot, ka jebkurā gadījumā publisko tiesību subjektus attiecībā uz I pielikumā minētajām darbībām uzskata par nodokļa maksātājiem, ja vien šīs darbības netiek veiktas tik mazā apjomā, lai būtu nenozīmīgas. Šis noteikums attiecas uz gāzes un elektroenerģijas piegādi.

Vai no šiem noteikumiem izriet tas, ka tad, ja *Fluvius* ir tiesības uz atlīdzību par nelikumīgi izmantotu enerģiju, tas ir jāuzskata par nodokļa maksātāju PVN direktīvas 9. panta 1. punkta izpratnē, jo nepamatoti izmantotā enerģija ir sekas, ko rada materiāla īpašuma izmantošana ar nolūku gūt no tā ilglaicīgus ienākumus?

Un, ja tas tā ir, vai PVN direktīvas 13. panta 1. punkta pirmā daļa ir jāsaprot tādējādi, ka *Fluvius* ir iestāde, un, ja jā, vai no PVN direktīvas 13. panta 1. punkta trešās daļas izriet, ka *Fluvius* saimnieciskā darbība, kas saistīta ar nelikumīgo enerģijas izmantošanu, ir tik nozīmīga, ka *Fluvius* šīs izmantošanas dēļ ir jāuzskata par pievienotās vērtības nodokļa maksātāju?

6 [..]

[..] [*omissis*: iesniedzējtiesas nolēmums]

Lēmums

[..] [*omissis*: atlīdzības par nelikumīgi izmantoto enerģiju noteikšana]

un, pirms lemt par pievienotās vērtības nodokli, ko iekasē pilnvarotā apvienība *Fluvius Antwerpen*, šī lieta tiek nodota Eiropas Tiesai, lai atbildētu uz šādiem prejudiciālajiem jautājumiem, kurus miertiesnesis uzdod Eiropas Savienības Tiesai:

Vai Direktīvas 2006/112/EK 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts, skatot to kopsakarā ar 14. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka nelikumīga enerģijas izmantošana ir uzskatāma par preču piegādi, proti, tiesību rīkoties ar materiālu īpašumu kā īpašniekam nodošanu?

Ja atbilde ir noliedzīga: Vai Direktīvas 2006/112/EK 14. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka nelikumīga enerģijas izmantošana ir uzskatāma par preču piegādi, proti, īpašumtiesību uz precī nodošanu par atlīdzību, ja to dara ar valsts iestādes vai tās vārdā izdotu rīkojumu vai arī pildot kādu tiesību aktu?

Vai Direktīvas 2006/112/EK 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja Fluvius Antwerpen ir tiesības uz atlīdzību par nelikumīgi izmantoto enerģiju, tas ir uzskatāms par nodokļa maksātāju, jo nelikumīgā izmantošana ir Fluvius Antwerpen "saimnieciskas darbības", ko rada materiāla īpašuma izmantošana ar nolūku gūt no tā ilglaicīgus ienākumus, sekas?

Vai tad, ja Direktīvas 2006/112/EK 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka nelikumīga enerģijas izmantošana ir saimnieciska darbība, Direktīvas 2006/112/EK 13. panta 1. punkta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka Fluvius Antwerpen ir valsts iestāde, un, ja tas tā ir, vai 13. panta 1. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka enerģijas nelikumīgā izmantošana ir rezultāts, ko radījusi tāda Fluvius darbība, kas netiek veikta tik mazā apjomā, lai būtu nenozīmīga?

[..] [omissis: noslēguma frāzes]